شينجياڭ گازەتى سايتى http://kazakh.xjdaily.com

بۇيرەكتەن سيراق شىعارعان سوراقى لوگيكا

ـــ امەريكاداعى كەيبىرەۋلەردىڭ سىرتتەن تايۋى، ۋادەسىندە تۇرماۋى تۋرالى

☐ جۇڭ شىڭ

"وتىرىكتى مىڭ رەت قايتالاساڭ دا وتىرىك." وسى ٴبىر بۇلجىماس زاڭدىلىقپەن امەريكاداعى كەيبىرەۋلەر "تاڭداۋ سيپاتتى" ساناسپاي وتىر.

جۇڭگو ەكونوميكاسى ورنىقتىلىق بارىسىندا ىلگەرىلەۋدەي كۇيدى ساقتاپ، بيىل العاشقى جارتى جىلدا جۇڭگونىڭ ىشكى ٴوندىرىس جالپى ٴونىم قۇنى بىلتىرعى سايكەستى مەزگىلدەگىدەن 6.3% ارتىپ، ورتا، جوعارى ارتۋ قارقىنىن ۇزدىكسىز ساقتاعاندىعى ايقىن بولا تۇرسادا، امەريكاداعى كەيبىرەۋلەر "جۇڭگونىڭ جاعدايى توتەنشە ناشار" دەپ ادەيى كوكىدى؛ جۇڭگو جاقتىڭ امەريكا جاقتىڭ ٴجىتى قاداعالاپ وتىرعان ىستەرىنە بەلسەندىلىكپەن جاۋاپ قايتارىپ، فەنتانيل تۇرىندەگى زاتتاردى رەتتەپ تۇرگە ٴبولىپ باسقارۋدى قاتاڭ جۇرگىزگەندىگى ايقىن بولا تۇرا، امەريكاداعى كەيبىرەۋلەر شىندىقپەن مۇلدە ساناسپاي، جۇڭگو امەريكانىڭ ەل ىشىندەگى فەنتانيل تۇرىندەگى زاتتاردىڭ باستى كەلۋ قاينارى دەپ جالا جاۋىپ، امەريكا جاقتىڭ ٴوزى فەنتانيل تۇرىندەگى زاتتاردى بەتالدى قولدانعان جاۋاپكەرشىلىگىن جۇڭگو جاققا يتەرمەلەدى؛ جۇڭگو مەن ٴشىعىس وڭتۇستىك ازيا ەلدەرى وداعىنداعى مەملەكەتتەردىڭ «نانحايداعى ٴار جاقتاردىڭ ارەكەت جارناماسى»نىڭ رۋحىن بەرىك ۇستانىپ، "نانحاي ارەكەت ولشەمى" كەڭەسىن بەلسەندىلىكپەن ىلگەرىلەتكەندىگى ٴارى "ولشەم"نىڭ جەكە كەڭەستىك حۇجاتى جوباسىنىڭ ٴبىرىنشى اينالىمدىق تەكسەرىپ وقۋىن الدىن الا ورىنداعاندىعى ايقىن بولا تۇرا، امەريكاداعى كەيبىرەۋلەر اراعا ىرىتكى سالىپ، "جۇڭگو ماجبۇرلەۋ ٴتاسىلى ارقىلى نانحايدى اشۋعا كەسە كولدەنەڭ بولدى"، "جۇڭگونىڭ ٴشىعىس وڭتۇستىك ازياداعى كورشى ەلدەردى ماجبۇرلەۋ ارەكەتى وسى ٴوڭىردىڭ بەيبىتشىلىگى مەن ورنىقتىلىعىنا قاتەر ٴتوندىردى" دەپ كوكىدى... ولار حالىقارالىق قوعامنىڭ كوزى قىراعى ەكەندىگىن، بۇيرەكتەن سيراق شىعارىپ، پالە شىعارۋشى شىندىقتى وزگەرتە المايتىندىعىن دا، اقيقاتتى اۋدارا المايتىندىعىن دا قايدان ٴبىلسىن.

امەريكاداعى كەيبىرەۋلەر "امەريكا الدا تۇرادى"نى جەلەۋ ەتىپ، "امەريكا زيان شەگۋدە"، "تەحنيكا وتكەرمەلەۋگە ماجبۇرلەدى"، "ٴبىلىم مەنشىك ۇقىعىن ۇرلادى" قاتارلى ويدان قيىستىرعان جازعىرۋلارىنا سۇيەنىپ، جۇڭگوعا قاراتىلعان ەكونوميكا ـ ساۋدا قاجالىسىنىڭ دارەجەسىن ورلەتتى، مۇنىمەن تەك قانا ٴتىپتى دە كوپ امەريكا كاسىپورىندارى مەن تۇتىنۋشىلار قۇرباندىققا اينالۋمەن قوسا، دۇنيە ٴجۇزى ەكونوميكاسىنا زور حاۋىپ ـ قاتەر اكەلەدى.

امەريكاداعى كەيبىرەۋلەر بارلىق جەردە ايتىلمىس "جۇڭگو قاتەرىن" داببىرالاپ، بۇل امەريكاعا "قاتەر ٴتوندىرىپ" قانا قالماستان، تاعى وركەندەپ كەلە جاتقان ەلدەرگە دە "قاتەر ٴتوندىردى" دەپ سوقتى، ٴتىپتى جۇڭگونىڭ سىرتقا بايلانىستى دامىتۋ كومەگىن "قارىز تۇزاعى" دەپ قيسىنسىز جالا جاپتى. مۇنداي جات نيەتتى جالعان ايىپقا قاراتا، كەيبىر مەملەكەتتەردىڭ باسشىلارى جابال العا شىعىپ اشىق تويتارىس بەردى، امەريكانىڭ ەل ىشىندەگى ٴبىلىمدى ادامدار دا بىرلەسىپ اشىق حات جاريالاپ، جۇڭگونى جاۋ ساناۋعا قارسى تۇردى.

تاريح داۋ باسەكەسى الدىندا، دۇرىس ٴادىس ـ امال ەجەلدەن باسقالارعا كۇيە جاعىپ، قىسىم ٴتۇسىرۋ ەمەس، قايتا ٴوز ماسەلەسىن شەشىپ، ٴوزىنىڭ ناقتى قۋاتىن جوعارىلاتۋ ەكەندىگىن بايىعىدا ـ اق دالەلدەگەن ـــ مەملەكەت جونىنەن ايتقاندا، ەكونوميكانى دامىتىپ قۋاتتى بولۋمەن بىرگە، ادامگەرشىلىك ٴمورالدى ساۋلەلەندىرەتىن كۇش تە، سەلبەسىپ تەڭ يگىلىككە كەنەلۋ پەيىلى دە بولۋ كەرەك. "جۇڭحۋا ۇلتى ۇزاق تاريحقا يە، ابىرويلى ۇلت، ولاردىڭ جازعىرۋىنىڭ، سوقتىعۋىنىڭ، قۇقاي كورسەتۋىنىڭ جانە قۇرمەتتەمەۋىنىڭ ناتيجەسى ايتپاسا دا بەلگىلى. امەريكا بار امالىن سالىپ جان سانى الەمدەگى جان سانىنىڭ 20%كە جۋىعىن ۇستايتىن جۇڭگونىڭ العا باسۋىن بوگەمەك بولدى، مۇنداي قىلىق ٴبىر ٴتۇرلى ۇنامدى ۇلگى ورناتا الا ما؟" امەريكانىڭ بۇرىنعى وكىلەتتى كومەكشى مەملەكەت ستەر حاتشىسى دۇڭ يۋنشاڭنىڭ وتكەن ايدا بلۋمبەرگ اگەنتتىگىنىڭ سايتىندا جاريالاعان ماقالاسىنداعى سۇراۋى امەريكا قوعامىنىڭ نارازى كوڭىل كۇيىن بەينەلەپ، امەريكا جۇرتشىلىعىنىڭ امەريكانىڭ حالىقارالىق وبرازىنىڭ زيانعا ۇشىراۋىنان جالپى بەتتىك قامىققان كوڭىل كۇيىن ايتتى.

شىندىققا قۇرمەت ەتۋ، ٴوزىنىڭ ٴسوز ـ ارەكەتىنە جاۋاپتى بولۋ ـــ حالىقارالىق بارىس ـ كەلىستەگى نەگىزگى ادامگەرشىلىك ٴمورال جانە ولشەم. مىناۋ ٴشۇباسىز، ٴارقانداي مەملەكەت جونىنەن ايتقاندا، وسى تومەنگى شەكتەردىڭ ٴوزى قولدان كەتسە، ەندى قانداي حالىقارالىق ادامگەرشىلىك ٴمورالدان، سەنىمنەن اۋىز اشۋعا قايدان بولسىن؟!

ٴمورالسىز ٴسوز ايتپاۋ، ۇجدانسىز ٴىس ىستەمەۋ كەرەك. جۇڭگو ەجەلدەن وسىنداي ارەكەت ولشەمىنە قۇرمەت ەتىپ كەلەدى، "ٴجون ـ جوسىعىڭ دۇرىس بولسا بۇكىل الەمدى شارلاي الاسىڭ"، قاساقانا جاڭجال شىعارۋشىنىڭ سوقتىعۋىنان قورىقپايتىن سەنىم بار. امەريكاداعى كەيبىرەۋلەرگە ٴوزىنىڭ قيسىنسىز لوگيكاسىمەن ەلدى بۇلدىرەتىن ونەرىڭدى تىم جوعارى باعالاپ الما، دۇنيەنى الاقانىڭدا ويناتامىن دەيتىن قۇر قيالعا ٴتىپتى دە ماستانبا دەپ ٴناسيحات ايتامىز. اقيقات پەن تۇراشىلدىق كەشكەسەدە، ەشقاشان ۇتىلمايتىنىن ٴبىلۋىڭىز كەرەك.

(شينحۋا اگەنتتىگىنىڭ 8 ـ ايدىڭ 7 ـ كۇنى بەيجىڭنەن بەرگەن حابارى)

ۇلتتىڭ گۇلدەنۋى جولىندا . ەرجۇرەك قورعاندار شەجىرەسى

وتانشىل چياۋمين قولباسى ستۋ مەيتاڭ: مەن ٴالى دە ناعىز جۇڭگولىقپىن

شينحۋا اگەنتتىگىنىڭ 7 ـ ايدىڭ 21 ـ كۇنى گۋاڭجوۋدان بەرگەن حابارى (ٴتىلشى شياۋ سىسى). گۋاڭدۇڭ ولكەسى جياڭمەن قالاسىنىڭ كايپيڭىندەگى چيكان قالاشىعىندا وتانشىل چياۋمين قولباسى ستۋ مەيتاڭنىڭ ٴبىر كونە تۇراعى ورنالاسقان. ەسىك الدىنداعى 10 نەشە شارشى مەتر سەمەنت جەرگە ستۋ مەيتاڭ مىرزانىڭ كەۋدە ٴمۇسىنى ورناتىلعان، توتەنشە بايىپتى كورىنەدى. امەريكا قۇرلىعىندا تالاي جىل ٴومىرىن وتكىزسە دە، ستۋ مەيتاڭ مىرزا وسى ارادان شىعىپ، ٴومىرىنىڭ بوران ـ شاشىندارىن باسىنان وتكەردى. "مەن ٴالى دە ناعىز جۇڭگولىقپىن"، بۇل ونىڭ وتانشىل سۇيىسپەنشىلىگىنىڭ ەڭ قاراپايىم بەينەسى.

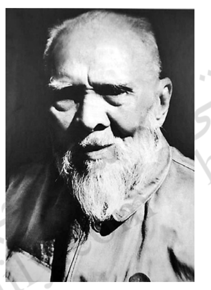

ستۋ مەيتاڭنىڭ ٴمۇسىنى.

☐ شينحۋا اگەنتتىگى تاراتقان

ستۋ مەيتاڭنىڭ اسىلعى اتى ستۋ شيان ـ ي، جاناما اتى جيزان، 1868 ـ جىلى گۋاڭدۇڭ ولكەسى كايپيڭ قالاسىنىڭ چيكان قالاشىعىنداعى ٴبىر كەدەي شارۋا وتباسىندا دۇنيەگە كەلگەن. 12 جاسىندا تۇرمىستىڭ تەپەرىشىمەن اۋىلداستارىمەن بىرگە مۇحيت اسىپ، امەريكاعا بارىپ كۇنەلتىپ، تاڭدىقتار كوشەسىندەگى ٴبىر تاعامحانادا قارا جۇمىسشى بولىپ ىستەگەن. 1885 ـ جىلى 17 جاستاعى ستۋ مەيتاڭ ٴمىناجات ەتىپ، سەرت بەرىپ، حۇڭمىن جىگۇڭتاڭعا مۇشە بولىپ، تۇتاس ومىرىنە ىقپال جاساعان جولعا تۇسەدى.

1894 ـ جىلى ستۋ مەيتاڭ بوستونعا كەلىپ، انلياڭتاڭدى قۇرىپ، "ازۋلىنى الاستاپ، السىزگە بولىسۋ؛ جاۋىزداردى جويىپ، جايىن جۇرتتى تىنىشتىققا كەنەلتۋ" ۇرانىن العا سۇرەدى. انلياڭتاڭ كوپ وتپەي ـ اق حۇڭمىن جىگۇڭتاڭنىڭ قاراستىلىعىنداعى قۋاتتى ۇجىمعا اينالادى، سوڭىندا دامىپ امەريكانىڭ 31 قالاسىندا تۇگەلدەي انلياڭتاڭ قۇرىلادى، كولەمى زورايىپ، مۇشەلەرى 20 مىڭنان استامعا جەتەدى. 1905 ـ جىلى ستۋ مەيتاڭ نيۋ ـ يوركتا "انلياڭتاڭ باس ۇيىمىن" قۇرىپ، ٴوزى باس ٴىس جۇرگىزۋشىسى بولادى.

1904 ـ جىلى سۇن جۇڭشان امەريكاعا بارىپ، توڭكەرىستىك قيمىلدارمەن اينالىسقاندا، ستۋ مەيتاڭدى سۇن جۇڭشاننىڭ توڭكەرىستىك مۇراتى قىزىقتىرادى دا، ٴوزى قورعاۋشىلىق مىندەت اتقارۋعا بەكىدى، حۇڭمىن ۇيىمى وسىدان باستاپ ادام كۇشى، قازىنا كۇشى سياقتى جاقتاردا سۇن جۇڭشاننىڭ چيڭ پاتشالىعىنا قارسى توڭكەرىستىك قيمىلدارىنا قولداۋ كورسەتەدى.

18 ـ قىركۇيەك وقيعاسى بۇرق ەتە تۇسكەننەن كەيىن، ستۋ مەيتاڭ حۋاچياۋلار جۇدىرىقتاي جۇمىلىپ، ىنتىماقتاسىپ، جاۋعا بىرگە قارسى تۇرۋى كەرەك دەپ قارايدى. 1937 ـ جىلى جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى سوعىس جاپپاي باستالعاننان كەيىن، ستۋ مەيتاڭ امەريكادا تۇراتىن العاباسار قايراتكەرلەرمەن بىرگە نيۋ ـ يورك حۋاچياۋلارى جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى تۇرىپ، وتاندى جويىلۋدان قۇتقارۋعا قارجى ازىرلەۋ باس ۇيىمىن باستاپ قۇرىپ، حۋاچياۋلاردى وتاننىڭ جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى سوعىسىنا كومەكتەسۋگە جۇمىلدىرادى. جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى سوعىس مەزگىلىندە نيۋ ـ يوركتەگى "قارجى ازىرلەۋ باس مەكەمەسى" جيناعان جىلۋ 14 ميلليون امەريكا دوللارىنا جەتكەن. مۇنىڭ ىشىندە، ستۋ مەيتاڭ باسشىلىق ەتكەن انلياڭتاڭ نيۋ ـ يوركتەگى حۋاچياۋ قوعامدىق ۇيىمدارى ىشىندە اتاعان جىلۋى ەڭ مول حۋاچياۋ ۇيىمدارىنىڭ ٴبىرى بولدى.

1941 ـ جىلى قىستا ستۋ مەيتاڭ گومين كەڭەس القاسىنىڭ مۇشەسى بولىپ تاڭدالىپ، گومين كەڭەس القاسىنا قاتىناسۋ ٴۇشىن امەريكادان ەلگە قايتادى. ويلاماعان جەردەن شياڭگاڭنان وتەر جولدا تىنىق مۇحيت سوعىسى بۇرق ەتە ٴتۇسىپ، شياڭگاڭ قولدان كەتەدى دە ستۋ مەيتاڭ مىرزا قاماۋدا قالادى. جاپونيا تىڭشى اتامانى شىچي ستۋ مەيتاڭنىڭ جاي ـ جاپسارىن بىلەتىندىكتەن، ادام جىبەرىپ ونى تىڭشىلىق ورگانىنا شاقىرتىپ، قۇقاي كورسەتىپ، پايدامەن شىرعالاپ، ونى ۋيچىحۋيدىڭ باستىعى بولۋعا زورلايدى. سول كەزدە ستۋ مەيتاڭ 75 جاسقا جەتىپ قارتايىپ قالعان بولاتىن، ول جاپون قاراقشىلارىنىڭ تالابىن باتىلدىقپەن تويتارىپ، وسكەلەڭ ۇلتتىق نامىسىن ايگىلەيدى. كەيىن، ستۋ مەيتاڭ جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسى استىرتىن ۇيىمى مەن شياڭگاڭدىق وتانشىل قايراتكەرلەردىڭ كومەگىندە جاسانىپ الىپ ىشكى ولكەگە جاسىرىن قايتىپ كەلەدى.

چۇڭچيڭگە جەتكەننەن كەيىن، جياڭ جيەشى ونىڭ گومين ۇكىمەتىنىڭ مۇشەسى بولۋىنا رۇقسات ەتەدى. ال ستۋ مەيتاڭ وسى كەزدە گومينداڭنىڭ شىرىكتەسۋى مەن بايتاق ارتقى شەپتەگى قاۋىمنىڭ ازاپ ـ توزاعىن كوزىمەن كورىپ، گومينداڭنان قاتتى كۇدەرىن ٴۇزىپ، جياڭ جيەشىنىڭ "ىزگى نيەتىن" تويتارىپ تاستايدى.

1945 ـ جىلى 3 ـ ايدا "امەريكا قۇرلىعى حۇڭمىن كىنچين جينالىسى" نيۋ ـ يوركتە وتكىزىلىپ، حۇڭمىن جىگۇڭتاڭدى مەملەكەت سىرتىنداعى حۋاچياۋلاردىڭ سايا سي پارتياسى ـــ "جۇڭگو حۇڭمىن جىگۇڭ پارتياسى" ەتىپ قايتا قۇرۋدى ۇيعارىپ، ستۋ مەيتاڭ بۇكىل امەريكا باس شتابىنىڭ ٴتوراعاسى بولىپ سايلانادى. جينالىستا، ول امەريكا قۇرلىعىنداعى ٴارقايسى حۋاچياۋ گازەتتەرى سالاسىمەن بىرلەسىپ، ايگىلى "10 گازەت جارناماسىن" جاريالاپ، "گومينداڭنىڭ ٴبىر پارتيا ۇستەمدىگىن اياقتاتىپ، بيلىكتى حالىققا قايتارىپ بەرۋ، گومين ۋاكىلدەرى ٴماجىلىسىن اشىپ، دەموكراتيالىق ۇكىمەت قۇرۋ" سىندى سايا سي دارپەتەمەنى ورتاعا قويادى.

1948 ـ جىلى ول جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسىنىڭ جاڭا سايا سي كەڭەس ٴماجىلىسىن اشىپ، حالىق دەموكراتياسىندىق ۇكىمەت قۇرۋ دارپەتەمەسىن جاقتايتىنىن اشىق مالىمدەيدى. كەلەسى جىلى 1 ـ ايدىڭ 20 ـ كۇنى ماۋ زىدۇڭ حات جولداپ، ستۋ مەيتاڭدى ەلگە قايتىپ ٴماجىلىسكە قاتىناسۋعا ۇسىنىس ەتەدى. وتانعا قايتىپ كەلگەن ستۋ مەيتاڭ ماۋ زىدۇڭنىڭ، جۋ ىنلايدىڭ ىستىق ىقىلاسپەن قارسى الۋىنا بولەنەدى. ول امەريكا قۇرلىعىنداعى حۋاچياۋلاردىڭ ۋاكىلى رەتىندە 1 ـ كەزەكتى جۇڭگو حالىق سايا سي كەڭەس ٴماجىلىسىنە قاتىناسىپ، مەملەكەتتىك سايا سي كەڭەستىڭ مۇشەسى، ورتالىق حالىق ۇكىمەتىنىڭ مۇشەسى، قوسىمشا ورتالىق حۋاچياۋ ىستەرى كوميتەتىنىڭ مۇشەسى سياقتى مىندەتتەرگە سايلانادى ٴارى رەسپۋبليكا قۇرۋ سالتاناتىنا قاتىناسادى.

1955 ـ جىلى 5 ـ ايدىڭ 8 ـ كۇنى ستۋ مەيتاڭ مىيىنا قان قۇيىلۋ سەبەبىنەن بەيجىڭدە 87 جاسىندا قايتىس بولادى. 5 ـ ايدىڭ 10 ـ كۇنى الۋمەتتىك ازا ٴبىلدىرۋ جينالىسى بەيجىڭدە سالتاناتپەن وتكىزىلەدى. جۋ ىنلاي قاتارلى مەملەكەت باسشىلارى مەن استانداعى ٴار سالاداعى قايراتكەرلەردەن 700دەن استام ادام الۋمەتتىك ازا بىلدىرۋگە قاتىناسادى. جۋ ىنلاي الۋمەتتىك ازا ٴبىلدىرۋ جينالىسىن ٴوزى باسقارادى، ستۋ مەيتاڭنىڭ سۇيەگى باباۋشان توڭكەرىستىك قابىرستانىنا جەرلەنەدى. وسىنداي سالتاناتتى الۋمەتتىك ازا ٴبىلدىرۋ ٴراسىمى وسى ٴبىر ٴومىر بويى وتانىن سۇيگەن حۋاچياۋ قارياعا ەڭ جوعارى مارابات سانالادى.

رايونىمىزدا ادەتتەگى كاسىپورىنداردىڭ قۇرىلۋ ۋاقىتى 5.5 قىزمەت كۇنىنە قىسقاردى

(باسى 1 ـ بەتتە)

مەملەكەتتىك كەڭەستىڭ "2019 ـ جىلدىڭ العاشقى جارتىسىندا كاسىپورىنداردىڭ قۇرىلۋ ۋاقىتىن 8.5 كۇنگە قىسقارتۋ" جونىندە بەلگىلەگەن نىساناسىن جۇزەگە اسىردى.

جۋىق جىلداردان بەرى، رايونىمىزداعى ٴار دارەجەلى بازار باقىلاۋ ـ باسقارۋ تاراۋلارى ساۋدا ىستەرى ٴتۇزىمى رەفورماسىن، اكىمشىلىك تەكسەرىپ بەكىتۋ ٴتۇزىمى رەفورماسىن ۇزدىكسىز تەرەڭدەتىپ، حالىقتىق كاسىپورىنداردىڭ قيىن، كەسىرلى، بوگەتتى ماسەلەلەرىن ارقاۋ ەتىپ، ىلگەرىندى ـ كەيىندى "تيجارات رۇقسات كۋالىگى مەن تيجارات كۋالىگىن ايىرۋ"، كاسىپورىنداردىڭ اتىن ٴوزى ٴوتىنىش ەتۋ سياقتى ٴبىر قىدىرۋ شارالاردى اتقارىپ، كاسىپورىنداردىڭ قۇرىلۋ ۋاقىتىن اناعۇرلىم قىسقارتىپ، كاسىپورىندارعا اناعۇرلىم اشىق، جاريا، قولايلى بازارعا كىرۋ ورتاسىن ازىرلەدى.

"3 كۋالىكتى بىرىكتىرۋ" رەفورماسىن جۇرگىزگەنىنەن تارتىپ كەزەكتە اتقارىلىپ وتىرعان "26 كۋالىكتى بىرىكتىرۋ" رەفورماسىنا دەيىن، رايونىمىز كاسىپورىنداردىڭ نەگىزگى ينفورماتسياسىن ٴوزارا بايلانىستىرۋدى، ورتاق پايدالانۋدى بىرتىندەپ جۇزەگە اسىرىپ، كاسىپورىنداردىڭ ەستەلىككە الدىرۋ، تىزىمدەلۋ ىستەرىن بارىنشا ازايتتى. "تيجارات رۇقسات كۋالىگى مەن تيجارات كۋالىگىن ايىرۋ" رەفورماسىن كۇش سالا ىلگەرىلەتىپ، بۇرىن تيجارات كۋالىگىن بىترۋدە ۇقساماعان كاسىپ سالاسىنىڭ 200 تۇردەن استام اكىمشىلىك تەكسەرىپ بەكىتۋىن قاجەت ەتۋدەن، 28 ٴتۇرلى الدىمەن رۇقسات ەتىلەتىن "الدىمەن تيجارات رۇقسات كۋالىگىن، ونان سوڭ تيجارات كۋالىگىن" بىترۋگە، ونان قازىرگى 100 ٴتۇرلى اكىمشىلىك تەكسەرىپ بەكىتۋدەگى "تيجارات رۇقسات كۋالىگى مەن تيجارات كۋالىگىن ايىرۋ" رەفورماسىن اتقارۋعا دەيىن، كاسىپورىنداردىڭ قۇرىلۋ ۋاقىتى ٴونىمدى قىسقاردى.

كاسىپورىنداردىڭ "ات قويۋداعى قيىنشىلىق" ماسەلەسىن جەڭىلدەتۋ ٴۇشىن، رايونىمىز كاسىپورىنداردىڭ اتىن وزدەرى ٴوتىنىش ەتۋىن جاپپاي اتقارىپ، كاسىپورىنداردىڭ قويعان اتىن تەكسەرىپ بەكىتۋ مەن ەستەلىككە الىپ بەكىتۋدى بىرگە بىتىرەدى. بيىل 1 ـ ايدان 7 ـ ايدىڭ ورتا شەنىنە دەيىن، رايونىمىزدا كاسىپورىنداردىڭ اتىن وزدەرى ٴوتىنىش ەتۋى 164 مىڭعا جەتىپ، بۇكىل تەكسەرىپ بەكىتىلگەن اتتىڭ 58.1%ىن ۇستادى.

مۇنان سىرت، رايونىمىز تاعى تۇتاس بارىستى ەلەكتروندى تىزىمدەۋ، جەلىدە تىزىمدەۋ سياقتى "ينتەرنەت + اكىمشىلىك قىزمەت وتەۋ"ىن جاپپاي اتقارىپ، "ۇكىمەت پەن بانكە"نىڭ، "ۇكىمەت پەن پوچتا"نىڭ سەلبەسۋ مەحانيزمىن ىلگەرىلەتتى. ٴوتىنىش بەرۋشى تۇتاس شينجياڭداعى 2000نان استام بانكە تورى تۇيىندەرىندە كاسىپورىنداردىڭ ەستەلىككە الدىرۋ، تىزىمدەلۋ ٴىسىن ٴبىر جولدا بىترۋىنە ٴارى تيجارات كۋالىگىن پوچتادان جىبەرۋ قىزمەت وتەۋى ارقىلى "ٴبىر رەت تە بارماي تۇرىپ" تيجارات كۋالىگىن ٴبىترۋ بارىسىن جۇزەگە اسىرۋعا بولادى.

بيىل 7 ـ ايدىڭ ورتا شەنىنە دەيىن، تۇتاس رايونىمىزدا ٴار تۇردەگى بازار تۇلعاسى ٴبىر ميلليون 750 مىڭعا جەتتى، مۇندا كاسىپورىندار 353 مىڭ بولدى. ٴار ايدا ورتا ەسەپپەن جاڭادان قۇرىلعان جەكە كاسىپورىندار 4639عا، جاڭادان قۇرىلعان جەكەشە ساۋدا ـ ونەركاسىپشىلەردىڭ سانى 28 مىڭ 500گە جەتتى. جەكە كاسىپورىنداردىڭ، جەكەشە ساۋدا ـ ونەركاسىپشىلەردىڭ سانى بىلتىرعى سايكەس مەزگىلدەگىدەن كورنەكتى ارتتى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

قامداۋ جاعىنداعى قۇرىلىمدىق رەفورما، مەملەكەت مەنشىگىندەگى مال ـ مۇلىكتى باسقارۋ ٴتۇزىلىسى جانە شارۋاشىلىق جۇرگىزۋ ۇقىق بەرۋ تۇزىلىسىنە رەفورما جاساۋ، مەملەكەت مەنشىگىندەگى مال ـ مۇلىكتى باقىلاۋ ـ باسقارۋ، كاسىپورىنداردىڭ قوعامدىق فۋنكتسيا اتقارۋىنداعى تاريحتان قالعان ماسەلەلەردى شەشۋ جانە مەملەكەت مەنشىگىندەگى كاسىپورىندارداعى پارتيا قۇرىلىسى سياقتى 8 جاقتاعى ماسەلەنى قامتىپ، رايونىمىزداعى مەملەكەت مەنشىگىندەگى كاسىپورىندار رەفورماسىنىڭ "ٴتورت ارقالىق، سەگىز تىرەۋ" ساياسات جۇيەسى جۇلگەسى ورناتىلىپ بولدى.

بيىل جىل باسىنان بەرى، اۆتونوميالى رايونىمىز مەملەكەت مەنشىگىندەگى كاسىپورىنداردىڭ ارالاس مەنشىك ٴتۇزىمى رەفورماسىن ۇزدىكسىز ىلگەرىلەتىپ، قامتىم كولەمىن كەڭەيتتى. شۋفەڭ توبى مەن شينجياڭ يۋيشياڭ توراڭعى حيميا ونەركاسىبى شەكتى سەرىكتەستىگى سياقتى 8 جۇپ اۆتونوميالى رايوننىڭ ٴوز دارەجەسىندەگى جانە ايماق، وبلىس، قالالارداعى مەملەكەت مەنشىگىندەگى كاسىپورىنداردا ارالاس مەنشىك ٴتۇزىمى رەفورماسىن جۇرگىزۋدى ايقىن تۇراقتاندىردى؛ باقىلاۋ ـ باسقارۋ جۇرگىزىلەتىن كاسىپورىنداردىڭ كاپيتالدى باعالى قاعازعا اينالدىرۋ ارقىلى ارالاس مەنشىك ٴتۇزىمى رەفورماسىن اتقارۋىن ىلگەرىلەتىپ، جارناسىن بازارعا شىعارۋ بويىنشا جەتىلدىرۋ قىزمەتىن ۇزدىكسىز تەزدەتتى. مۇنان سىرت، شينجياڭ ٴتۇستى مەتال ونەركاسىبى (توبى) شەكتى جاۋاپكەرشىلىك سەرىكتەستىگىنە قاراستى حىڭشىڭ بەريللي كاسىبى جانە شينجياڭ ساڭمايىۋان شەكتى جاۋاپكەرشىلىك سەرىكتەستىگى قىزمەتكەرلەرىنىڭ جارنا ۇستاۋىن تۇيىندە سىناق ەتۋ قىزمەتىن جەدەل ىلگەرىلەتتى.

مەملەكەت مەنشىگىندەگى كاسىپورىنداردىڭ دامۋ نەگىزىن بەكەمدەۋ ٴۇشىن، اۆتونوميالى رايوندىق مەملەكەت مەنشىگىندەگى مال ـ مۇلىكتى باقىلاۋ ـ باسقارۋ كوميتەتى ساپانى ٴوسىرۋ، ونىمدىلىكتى جوعارىلاتۋ قيمىلىن ورىستەتىپ، كاسىپورىنداردى باسقارۋ جىك ـ دارەجەسىن ازايتىپ، باسقارۋ جىك ـ دارەجەنى 3 ـــ 4 دارەجە ىشىندە مەڭگەردى؛ باستى كاسىپ پەن بايلانىستىلىعى تومەن، قارجى قوسۋ پايداسى از زاڭدىق تۇلعا ورىندارىن ازايتىپ، بىلتىر 43 تومەن ٴونىمدى، ٴونىمسىز جانە تۇرالاعان كاسىپورىندى ٴبىر جاقتى ەتۋ نەگىزىندە، بيىل 5 تۇرالاعان كاسىپورىندى ٴبىر جاقتى ەتۋ قىزمەتىن ٴساتتى ىلگەرىلەتتى.

اۆتونوميالى رايوندىق مەملەكەت مەنشىگىندەگى مال ـ مۇلىكتى باقىلاۋ ـ باسقارۋ كوميتەتى تاعى مەملەكەت مەنشىگىندەگى كاپيتالمەن قارجى قوسىپ شارۋاشىلىق جۇرگىزۋدى ارناۋلى تۇيىندە سىناق ەتتى. شينجياڭ قارجى قوسۋ، دامىتۋ (توبى) شەكتى جاۋاپكەرشىلىك سەرىكتەستىگى مەن شينجياڭ فينانس قارجى قوسۋ شەكتى سەرىكتەستىگىن وزگەرتىپ قۇرىپ مەملەكەت مەنشىگىندەگى كاپيتالمەن قارجى قوسۋ، شارۋاشىلىق جۇرگىزۋ سەرىكتەستىگىن قۇرۋ سىناق ٴتۇيىنى قىزمەتىن جالعاستىرىپ، باسقارۋ القاسىنا 14 ٴتۇرلى قىزمەت بيلىگىن بەرىپ، ٴتۇزىلىستى، مەحانيزمدى، ۇلگىنى كۇش سالا وزگەرتىپ، مەملەكەت مەنشىگىندەگى كاپيتالمەن قارجى قوسۋ، شارۋاشىلىق جۇرگىزۋ سەرىكتەستىگىن مەملەكەت مەنشىگىندەگى كاپيتالدى بازارلاندىرىپ اينالىمعا سالۋدىڭ كاسىپتىك تۇعىرى ەتىپ قالىپتاستىردى. شينجياڭ قاتىناس قۇرىلىس توبى جارنا شەكتى سەرىكتەستىگى، شينجياڭ لانشان تۇنحى حيميا ونەركاسىبى جارنا شەكتى سەرىكتەستىگى، باتىس ۇڭگىر التىن جارنا شەكتى سەرىكتەستىگى، شينجياڭ مەيكى حيميا ونەركاسىبى جارنا شەكتى سەرىكتەستىگى سىندى 4 كاسىپورىن مەملەكەتتىك كەڭەس مەملەكەت مەنشىگىندەگى مال ـ مۇلىكتى باقىلاۋ ـ باسقارۋ كوميتەتىنىڭ مەملەكەت مەنشىگىندەگى كاسىپورىندار رەفورماسىنداعى "قوس 100 ارەكەتكە" ٴساتتى تاڭدالىپ، رەفورمانىڭ ٴتۇيىندى سالالارى مەن شەشۋشى بۋىندارىندا الدىمەن سەرپىلىس جاساۋعا كۇش سالىپ، ۇلگىلىك، باستاماشىلىق رولىن ساۋلەلەندىردى.

شارۋاشىلىق جۇرگىزۋ سيپاتىنداعى مەملەكەت مەنشىگىندەگى مال ـ مۇلىكتى شوعىرلى، ٴبىر تۇتاس باقىلاۋ ـ باسقارۋ جاعىندا، قازىرگە دەيىن، اۆتونوميالى رايوننىڭ رايون دارەجەلى ورگاندارىنداعى 38 كاسىپورىن مەملەكەت مەنشىگىندەگى مال ـ مۇلىكتى شوعىرلى، ٴبىر تۇتاس باقىلاۋ ـ باسقارۋ قىزمەتىنە قامتىلدى. بۇكىل شينجياڭنىڭ 14 ايماق، وبلىس، قالا ۇكىمەتتەرىنە قاراستى 1238 كاسىپورىن تۇگەلدەي مەملەكەت مەنشىگىندەگى مال ـ مۇلىكتى ٴبىر تۇتاس باقىلاۋ ـ باسقارۋعا ٴتارتىپتى تۇردە قامتىلدى.